

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2016 r. wydanym w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę 6.035,15 zł, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w punkcie 1 - zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.585 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 marca 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r.; w punkcie 2 - oddalił powództwo w pozostałym zakresie; w punkcie 3 - zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 144 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w; w punkcie 4 - zwrócił pozwanemu ze środków Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 298,46 zł tytułem zwrotu wydatków stanowiących różnicę między kosztami pobranymi od strony a kosztami należnymi.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących najistotniejszych ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

W dniu 20 grudnia 2012 roku miało miejsce zdarzenie, w wyniku którego uszkodzony został samochód marki H. (...), należącej do P. S.. Samochodem kierował wówczas M. S. (syn P. S.).

Sprawca kolizji T. S. miał zawartą umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z pozwaną.

P. S. oddał samochód do naprawy. Firma ubezpieczeniowa po oględzinach samochodu sporządziła kosztorys naprawy.

Kalkulacja kosztów naprawy została przesłana poszkodowanemu w dniu 2 stycznia 2013 r. na maila.

Całkowity czas naprawy samochodu marki H. (...), wynikający z technologii oraz czasu dodatkowego wynosi 7 dni roboczych (3 dni czas technologicznej naprawy, 4 dni czas dodatkowy m.in. na zamówienie części, doschnięcie lakieru). Do powyższego czasu należy doliczyć dni wolne przypadające na okres naprawy.

Uszkodzenia ww. pojazdu nie wykluczały możliwości korzystania z samochodu do czasu wykonania naprawy powypadkowej przy założeniu wymiany opony tylnej prawej.

W dniu 21 grudnia 2012 r. P. S. zawarł z powódką umowę najmu pojazdu zastępczego (w formie bezgotówkowej). Poszkodowanemu oddano do używania pojazd marki C. (...). Pojazd zastępczy potrzebny był poszkodowanemu celem dojazdów do pracy, jak również w celu codziennego użytku. Zgodnie z umową czynsz najmu został określony na kwotę 175 zł brutto.

Poszkodowany korzystał z auta zastępczego do 25 stycznia 2013 r. tj. łącznie 35 dni.

W dniu 26 lutego 2013 roku powódka wystawiła P. S. fakturę za użytkowanie pojazdu zastępczego na kwotę 6.125,15 zł brutto.

Sąd Rejonowy w oparciu o opinię biegłego sądowego ustalił średnią stawką wynajęcia samochodu zastępczego w klasie B w regionie (...) na okres 35 dni, która wynosiła 75,14 zł netto w przypadku najmu gotówkowego oraz 160,90 zł netto w przypadku wynajmu bezgotówkowego. Forma bezgotówkowa wiąże się z ryzykiem odzyskania pieniędzy w nieokreślonym czasie za wypożyczony pojazd. W tym czasie na rynku inne wypożyczalnie oferowały najem pojazdu zastępczego klasy B za kwotę m.in. 199 zł brutto.

Poszkodowany poza samochodem marki H. (...) posiadał jeszcze jeden samochód. Zarówno ten samochód, jak również samochód marki H. (...) przed przedmiotową kolizją był wykorzystywany zarówno przez poszkodowanego, jak i jego członków rodziny.

Pozwany wskazał, iż zasadny okres najmu pojazdu zastępczego to 21,27,28 grudnia 2012 r., co daje łącznie 3 dni po 30 zł (15 zł w jedną stronę koszt dojazdu poszkodowanego do pracy TAXI). Wskazano, iż przyznano odszkodowanie w kwocie 90 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w części.

Do celowych i ekonomicznie uzasadnionych wydatków związanych z likwidacją skutków szkody Sąd I instancji zaliczył konieczność czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego przez P. S.. Poszkodowany może bowiem żądać zrekompensowania uszczerbku majątkowego polegającego na niemożliwości korzystania z uszkodzonego pojazdu.

Sąd I instancji uznał, że wynajęcie samochodu zastępczego przez P. S. było uzasadnione i celowe. Wskazał przy tym, że samochód nie jest dobrem luksusowym,

a korzystanie z tej formy transportu nie może być traktowane jako zbytek. Oczywiście jest, iż posiadacz pojazdu samochodowego wykorzystuje go do codziennego użytku. Sam fakt wykorzystywania pojazdu do codziennych czynności życiowych, w aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, uzasadnia korzystanie przez poszkodowanego z pojazdu zastępczego. Po przedmiotowej kolizji, posiadanie jednego samochodu utrudniałoby dotychczasowe funkcjonowanie rodziny w zakresie przemieszczania się. W ocenie Sądu Rejonowego skoro poszkodowany posiadał dwa samochody, to w tym celu, aby z nich korzystać. A zatem zdaniem tego Sądu, pojazdy były mu potrzebne. Fakt uczestnictwa

w kolizji nie może zmuszać poszkodowanego do zmiany planów, zobowiązań rodzinnych oraz do zmiany dotychczasowego funkcjonowania w zakresie przemieszczania się. W ocenie Sądu I instancji za nietrafny uznać należy argument pozwanego, że poszkodowany, z uwagi na niewielką odległość miejsca zamieszkania od miejsca pracy, mógł korzystać z taxi,

gdyby bowiem intencją poszkodowanego było korzystanie z takich środków komunikacji w ogóle nie nabywałby samochodu.

Za bezzasadny Sąd Rejonowy uznał zarzut pozwanej, że poszkodowany po powstaniu szkody mógł nadal wykorzystywać pojazd. W tym miejscu podkreślić należy, iż z uwagi

na zakres jego uszkodzeń wprawdzie przez cały czas istniała możliwość poruszania się uszkodzonym samochodem po drogach publicznych, jednakże eksploatacja pojazdu w tym okresie jest niezalecana, bowiem przed jego oględzinami jest ona zawsze ryzykowna z uwagi na możliwość wystąpienia kolejnej szkody.

Długość okresu uzasadnionego najmu warunkowana jest lojalnym zachowaniem się poszkodowanego wobec ubezpieczyciela, a dobową stawką najmu pojazdu zastępczego nie może przekraczać cen występujących na rynku lokalnym w miejscu, w którym użytkowany był uszkodzony pojazd.

Sąd I instancji wskazał, że pozwany uznał za usprawiedliwione, co do zasady wynajęcie pojazdu zastępczego przez poszkodowanego. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany wypłacił poszkodowanemu kwotę 90 zł (30 zł brutto x 3 doby) tytułem kosztów najmu samochodu zastępczego. Tymczasem poszkodowany uprawniony był do wynajmu pojazdu zastępczego przez okres 21 dni. Mianowicie z opinii biegłego sądowego wynika,

że całkowity czas naprawy samochodu marki H. (...), wynikający z technologii oraz czasu dodatkowego wynosił 7 dni roboczych. Mając na uwadze powyższe, a także okoliczność, iż poszkodowany otrzymał kalkulację szkody od ubezpieczyciela w dniu 2 stycznia 2013 r., przyjmując, iż naprawa samochodu może odbyć się dopiero w chwili przekazania przez ubezpieczyciela kosztorysu naprawy, w ocenie Sądu I instancji, naprawa pojazdu powinna trwać zatem od 3 stycznia 2013 r. przez 7 dni roboczych tj. do 11 stycznia 2013 r. (dzień 5 i 6 stycznia dni wolne od pracy). Skoro zatem poszkodowany wynajął pojazd w dniu 21 grudnia 2012 r., a naprawa jego samochodu trwać powinna do 11 stycznia 2013 r., to zdaniem Sądu, uzasadniony czas najmu pojazdu wynosi 21 dni tj. okres od 21 grudnia

2012 r. do 11 stycznia 2013 r.

Opierając się na opinii biegłego sądowego Sąd Rejonowy stanął na stanowisku,

że w okolicznościach sprawy niniejszej uzasadnioną stawką najmu jest stawka 175 zł brutto, która przy rozliczeniach w systemie bezgotówkowym mieści się w granicach stawek stosowanych na rynku lokalnym. Mianowicie średnie stawki wynajęcia samochodu zastępczego w klasie B w regionie (...) w przypadku najmu bezgotówkowego wynosiły 160,90 zł netto tj. 198 zł brutto.

Zdaniem Sądu I instancji poszkodowanemu, na skutek przelewu wierzytelności powódce przysługuje zatem prawo do odszkodowania z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 3.675 zł (tj. 21 dni x 175 zł). Pozwana w toku postępowania likwidacyjnego, jak sama wskazała dokonała wypłaty kwoty 90 zł, a zatem do zapłaty pozostała kwota 3.585 zł.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. stosunkowo rozdzielając koszty pomiędzy stronami z uwzględnieniem, że powód wygrał proces w 60%.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie punktu 1 – w całości i w zakresie punktu 3, tj. rozstrzygnięcia o kosztach procesu – w całości, zarzucając:

a. naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. przejawiające się w nieuwzględnieniu przez Sąd Rejonowy faktu posiadania przez poszkodowanego innego pojazdu;

b. naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez fragmentaryczną oraz sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego, przejawiającą się w nieuwzględnieniu przez Sąd I instancji wniosków zawartych w opinii biegłego Z. G., co przełożyło się na niesłuszne przyjęcie przez Sąd Rejonowy zasadności najmu pojazdu zastępczego w czasie przekraczającym czas jego naprawy;

c. naruszenie przepisów prawa materialnego, a szczególności art. 361 § 1 k.c. oraz art. 824¹ § 1 k.c. poprzez uwzględnienie konieczności najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego przez niezasadnie długi okres czasu, a zarazem zasądzenie odszkodowania w kwocie faktycznie przewyższającej rozmiar poniesionej szkody;

d. naruszenie art. 826 § 1 k.c. poprzez niesłuszne przyjęcie jako uzasadnionego czasu najmu pojazdu zastępczego w czasie dłuższym niż czas naprawy uszkodzonego pojazdu pomimo, że pojazd po wymianie koła nadawał się do jazdy, czym bezzasadnie wydłużył czas pozostawiania bez sprawnego pojazdu, a zarazem zwiększając rozmiar powstałej szkody;

e. naruszenie 6 k.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania obejmującego koszty najmu pojazdu zastępczego wobec nie wykazania przez niego konieczności najmu przez poszkodowanego, przy jednoczesnym należyтым wykazaniu przez pozwanego jego bezzasadności.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku w zakresie zaskarżenia poprzez oddalenie powództwa, a także o stosunkowe rozdzielenie niezbędnych kosztów procesu adekwatnie do wyniku sprawy, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości z uwagi na jej bezzasadność i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest bezzasadna. W ocenie Sądu Okręgowego, zarzuty podniesione przez skarżącego nie zasługują na uwzględnienie.

Rozstrzygnięcie Sądu I instancji pozostaje w zgodzie z poczynionymi w sprawie ustaleniami faktycznymi i koresponduje ze zgromadzonym materiałem dowodowym. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny sprawy, dokonał wszechstronnej oceny całego zebranego materiału dowodowego i dokonując tej oceny nie przekroczył ani zasad logicznego rozumowania, ani zasad doświadczenia życiowego. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje jako własne ustalenia faktyczne Sądu I instancji, aprobując dokonaną przez ten sąd ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i sposób przeprowadzenia tej oceny, a także w pełni akceptując przedstawione rozważania prawne.

Z podniesionych w apelacji zarzutów, w pierwszej kolejności rozważenia wymagają zarzuty dotyczące naruszenia przepisów kodeksu postępowania cywilnego, gdyż poprawność zastosowania przepisów prawa materialnego może być oceniana jedynie w odniesieniu

do stanu faktycznego ustalonego zgodnie z zasadami procedury cywilnej (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2004 r., w sprawie o sygn. akt II CK 409/03, Lex nr 148384).

Odnosząc się do zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. stwierdzić należy, iż w zestawieniu ze zgromadzonym w aktach sprawy materiałem dowodowym, twierdzenia pozwanego stanowiły jedynie niedopuszczalną polemikę z dokonaną w zaskarżonym wyroku oceną dowodów bez równoczesnego wykazania, by ocena ta była sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania, doświadczeniem życiowym lub z innych względów naruszała art. 233 § 1 k.p.c.

Zgodnie z treścią art. 233 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Przywołany przepis stanowi wyraz obowiązującej w procedurze cywilnej zasady swobodnej oceny dowodów. Ocena wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych środków dowodowych stanowi podstawowe zadanie sądu orzekającego, przy czym powinna być ona dokonana w sposób konkretny, w oparciu o cały zebrany w sprawie materiał dowodowy. W niektórych przypadkach ustawodawca „narzuca” określoną moc dowodową danego środka (np. art. 11, 246, 247 k.p.c.). Przyjmuje się, że moc dowodowa oznacza siłę przekonania o istnieniu lub nieistnieniu weryfikowanego w postępowaniu dowodowym faktu, uzyskaną przez sąd wskutek przeprowadzenia określonych środków dowodowych.

Z kolei wiarygodność danego dowodu wynika z jego indywidualnych cech i obiektywnych okoliczności, ze względu na które zasługuje on w ocenie sądu na wiarę lub nie (zob. J. Klich-Rump, Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia sądowego w procesie cywilnym, Warszawa 1977, s. 132 i n.). Swobodna ocena dowodów nie może być dowolna. Sąd ma obowiązek wyprowadzenia z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków poprawnych logicznie. Zastrzeżona dla sądu swobodna ocena dowodów nie opiera się na ilościowym porównaniu przedstawionych spostrzeżeń oraz wniosków, lecz na odpowiadającym zasadom logiki powiązaniu ujawnionych w postępowaniu dowodowym okoliczności w całość zgodną

z doświadczeniem życiowym (wyr. SN z 20.3.1980 r., II URN 175/79, OSNC 1980, Nr 10, poz. 200). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego wnioski odmienne (wyr. SN z 27.9.2002 roku, IV CKN 1316/00, Legalis). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyr. SN z 27.9.2002 roku, II CKN 817/00, Legalis; wyr. SN z 16.12.2005 roku, III CK 314/05, OwSG 2006, Nr 10, poz. 110).

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w toku postępowania pierwszoinstancyjnego materiał dowodowy i prawidłowo przeprowadzone postępowanie jednoznacznie dają podstawę do ustaleń, że najem pojazdu zastępczego przez poszkodowanego był uzasadniony tak co do zasady, jak i w okresie 21 dni od 21 grudnia 2012 r. do 11 stycznia 2013 r.

Apelujący kwestionował w punkcie 1.a zarzutów apelacyjnych zasadność wynajmu pojazdu zastępczego przez nieuwzględnienie przez Sąd Rejonowy faktu posiadania przez poszkodowanego innego pojazdu.

Tymczasem wbrew twierdzeniom apelującego Sąd I instancji uwzględnił powyższą okoliczność, dając temu wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na k. 8 tego uzasadnienia. W prawidłowy sposób Sąd ten ustalił, iż poszkodowany miał prawo

do wynajęcia pojazdu zastępczego na skutek braku możliwości korzystania z pojazdu, który uległ uszkodzeniu mimo, że w tym czasie posiadał drugi pojazd. W toku postępowania dowodowego zasadnie Sąd Rejonowy ustalił, że oba pojazdy były wykorzystywane

przez poszkodowanego, bądź członków jego rodziny i oba były potrzebne do zaspokajania zwykłych potrzeb życia codziennego tych osób. Okoliczności te potwierdził w swoich zeznaniach syn poszkodowanego – świadek M. S., który zeznał, że korzystał

z jednego z samochodów posiadanych przez ojca, gdy drugi był wykorzystywany

przez poszkodowanego (zeznania k. 131). Nie ma zatem racji skarżący, że najem pojazdu

w ustalonych okolicznościach korzystania przez poszkodowanego i jego rodzinę z dwóch pojazdów, nie był konieczny.

Logicznym i zgodnym z doświadczeniem jest, że jeśli poszkodowany przed kolizją posiadał dwa samochody, z których korzystał w życiu codziennym, to po kolizji potrzeba korzystania z tych dwóch pojazdów nie zanikła. Uszkodzenie jednego z pojazdów w kolizji, za którą odpowiedzialność ponosi inny uczestnik ruchu drogowego, nie może bowiem przekładać się na pogorszenie organizacji życia poszkodowanego.

Nadto, jak słusznie zauważył powód w odpowiedzi na apelację, bez znaczenia

dla uznania uprawnień poszkodowanego do najmu pojazdu zastępczego jest okoliczność,

że do pracy, do której dojeżdżał zwykle jednym z dwóch pojazdów, poszkodowany miał niewielką odległość, co w ocenie ubezpieczyciela uzasadniało wypłatę odszkodowania jedynie w zakresie pokrycia kosztów tych dojazdów taksówką.

Jak zasadnie wskazał powód w odpowiedzi na apelację, poszkodowanemu przysługuje prawo wyboru, czy decyduje się na najem auta zastępczego, czy też korzystanie z usług taksówkarskich, a ubezpieczyciel

nie ma prawa narzucać mu w sposób wiążący żadnej z opcji – za taką wykładnią przemawia wskazana w odpowiedzi na apelację uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11.

Bezzasadne są też zastrzeżenia strony pozwanej podniesione w apelacji kwestionujące prawidłowość oceny wydanej przez biegłego opinii, jako dowodu przeprowadzonego

w sprawie – zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. (zarzut II.b.),

które sprowadzały się do kwestii nieuwzględnienia przez Sąd Rejonowy wniosków zawartych w opinii biegłego i w konsekwencji bezpodstawne przyjęcie uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego w czasie przekraczającym czas jego naprawy.

Biegły sądowy w sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania opinii podstawowej i uzupełniającej, we wnioskach swych wskazał ostatecznie, że: całkowity czas naprawy uszkodzonego pojazdu, wynikający z technologii wynosi 3 dni oraz z czasu dodatkowego - 4 dni; wynosi 7 dni roboczych – do tego czasu należy doliczyć dni wolne przypadające na okres naprawy; uszkodzenia pojazdu nie wykluczały możliwości korzystania z niego do czasu wykonania naprawy powypadkowej przy założeniu wymiany opony tylnej prawej; średnia stawka wynajęcia samochodu zastępczego w klasie B

w regionie (...) na okres 35 dni wynosiła 75,14 zł netto, w przypadku wynajmu bezgotówkowego oraz 160,90 netto w przypadku wynajmu bezgotówkowego (wnioski

w pisemnej opinii biegłego k. 82; opinia uzupełniająca pisemna k. 95-96 i ustna k. 119).

Nadto biegły w uzupełniającej opinii podkreślił, że procedura w zakresie oczekiwania na kosztorys powypadkowy jest ugruntowana. W dniu przeprowadzenia oględzin uszkodzonego pojazdu przez pracownika ubezpieczyciela powinna zostać przekazana poszkodowanemu ocena techniczna lub kosztorys, z której jednoznacznie wynikałoby,

jakie elementy zostały zakwalifikowane do naprawy poprzez wymianę lub odbudowanie. Jeśli takiej oceny technicznej poszkodowany nie otrzymuje, to naprawa pojazdu może się odbyć w chwili przekazania przez ubezpieczyciela kosztorysu naprawy (opinia uzupełniająca k. 96).

Opinia biegłego (art. 278 k.p.c.) podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków.

Opinii biegłego sądowego spełniała podstawowe wymogi, była spójna, rzetelna, logiczna i bezstronna. Sąd Rejonowy w oparciu o jej wnioski oraz zgromadzony w sprawie materiał dowody trafnie ustalił, że uzasadniony czas najmu pojazdu zastępczego mieścił się pomiędzy 21 grudnia 2012 r., kiedy to nastąpiło zawarcie umowy i wynajęcie pojazdu zastępczego a 11 stycznia 2013 r. W tym czasie miały bowiem miejsce określone zdarzenia, warunkujące bieg ustalonego przez biegłego 7-dniowego terminu naprawy pojazdu: 23 grudnia 2012 r. zostały przeprowadzone oględziny uszkodzonego pojazdu, 2 stycznia 2013 r. nastąpiło przekazanie kosztorysu jego naprawy zakładowi naprawczemu - zatem dopiero od tej daty możliwym się stało podjęcie czynności naprawczych. Cały przebieg postępowania likwidacyjnego szkody uzasadniał wynajem pojazdu zastępczego, tak w okresie od dnia najmu pojazdu do dnia 2 stycznia 2013 r., tj. w oczekiwaniu na kosztorys jego naprawy, który sporządzał zresztą pozwany ubezpieczyciel, jak też do dnia 11 stycznia 2013 r., na który przypadał 7-dniowy okres jego naprawy z uwzględnieniem dni wolnych od pracy, tj. łącznie 21 dni.

Bezzasadny jest zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego, tj. art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 824¹ § 1 k.c. oraz art. 6 k.c. (zarzut II.c. i II.e.), poprzez zasądzenie odszkodowania przewyższającego rozmiar doznanej szkody.

Zakresem odpowiedzialności odszkodowawczej są objęte wyłącznie te negatywne majątkowe następstwa w majątku poszkodowanego, które pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym (art. 361 § 1 k.c.). Adekwatny związek przyczynowy, stanowiący jedną z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, wyznacza zarazem granice odpowiedzialności odszkodowawczej. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 roku, III CZP 75/11 wyjaśnił, że teoria przyczynowości adekwatnej służy nie tylko do określenia, czy dana osoba ponosi odpowiedzialność za skutki zdarzenia szkodzącego, ale także do oznaczenia, jakie skutki pozostają w normalnym powiązaniu z tym zdarzeniem. Nie budzi wątpliwości pogląd, że normalny związek może wykraczać poza konsekwencje bezpośrednie i umożliwia zaliczenie do zwykłych następstw zdarzenia szkodzącego także uszczerbek majątkowy wynikły z wydatków wymuszonych na poszkodowanym przez wystąpienie tego zdarzenia.

Należy zauważyć, iż w sytuacji w której doszło już do poniesienia przez poszkodowanego wydatków na uzyskanie pojazdu zastępczego w okresie postępowania likwidacyjnego i naprawy uszkodzonego pojazdu, są to wydatki poniesione w następstwie zdarzenia szkodzącego, które by nie powstały bez tego zdarzenia, prowadzące do powypadkowego zmniejszenia majątku poszkodowanego, czyli straty (art. 361 § 2 k.c.). Szkodę stanowią również konieczne wydatki związane ze zdarzeniem szkodzącym.

Przy takim ujęciu, stratą w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. są objęte także te wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu) negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia pojazdu. Negatywnym następstwem majątkowym jest tu utrata możliwości korzystania z rzeczy, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. W takiej sytuacji poszkodowanemu przysługuje roszczenie o zwrot wydatków na najem pojazdu zastępczego (por. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/11).

Sąd Okręgowy w całości aprobuje pogląd wyrażony w tym orzeczeniu Sądu Najwyższego. W niniejszej sprawie powód zawarł umowę najmu samochodu zastępczego

na czas likwidacji szkody w następstwie niemożności korzystania z własnego uszkodzonego w wyniku kolizji pojazdu, ze względu na charakter tych szkód. Okoliczność ta wbrew twierdzeniom apelującego została stosownie do treści art. 6 k.c. udowodniona przez powoda, który w tych okolicznościach nie musiał udowodniać niczego więcej niż faktu niemożności korzystania z rzeczy zgodnie z jej przeznaczeniem przez okres likwidacji szkody powstałej z winy osoby, za którą pozwany ponosi odpowiedzialność jako ubezpieczyciel.

Pozwany wskazując, że okres najmu pojazdu zastępczego winien być krótszy niż faktyczny nie udowodnił, że czas najmu w tym wymiarze wyczerpywał doznaną szkodę. Podkreślenia wymaga, że ciężar wykazania, iż uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego był krótszy niż wskazany przez powoda obciążał pozwanego, bowiem w razie sprostania przez powoda ciężącym na nim obowiązkiem dowodowym, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscypcji i faktów uzasadniających oddalenie powództwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2013 roku, II PK 304/12).

Myli się zatem apelujący podnosząc, że 21 dniowy okres najmu pojazdu zastępczego nie był uzasadniony względami technologicznymi związanymi z prawidłowo zorganizowaną naprawą, skoro pierwszym terminem, w którym poszkodowany mógł oddać uszkodzony pojazd do naprawy, był dzień po zakończeniu postępowania likwidacyjnego przez pozwanego w dniu 2 stycznia 2013 r., natomiast pozostały okres najmu do 11 stycznia 2013 r. przypadła na 7-dniowy czas faktycznej naprawy. Czas naprawy obejmuje bowiem nie tylko czynności naprawcze, ale także sporządzenie kalkulacji naprawy oraz jej zatwierdzenie przez ubezpieczyciela.

Skarżący nie poddawał w wątpliwość ustalonej przez Sąd Rejonowy stawki za wynajem pojazdu zastępczego w wysokości 160,90 zł netto (198 zł brutto), przez co w rozliczeniu bezgotówkowym, za mieszczącą się granicach stawek wynajmu pojazdu zastępczego odpowiadającego klasie pojazdu uszkodzonego w tym okresie, uznać należało zastosowaną przez powoda stawkę 175 zł brutto.

Oczywiście nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane. Istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów, na co wskazuje pozwany w zarzucie apelacyjnym naruszenia art. 826 § 1 k.c. Na dłużniku ciąży jedynie obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, nie dających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/11, LEX nr 1011468), dodatkowo w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem, nie wyżej jednak niż do wysokości sumy gwarancyjnej ustalonej w umowie.

W tym kontekście jako bezzasadny jawi się zarzut pozwanego (II.d.), jakoby nie zachodziła konieczność wynajmu pojazdu zastępczego w okresie od kolizji do oddania pojazdu do naprawy z uwagi na niewielki zakres uszkodzeń pojazdu, który umożliwiał korzystanie z niego do czasu wykonania naprawy powypadkowej przy założeniu wymiany opony tylnej prawej, na co wskazał biegły sądowy.

Do tego zarzutu podniesionego w toku postępowania pierwszoinstancyjnego odniósł się Sąd I instancji wyjaśniając, iż zawsze istnieje niebezpieczeństwo korzystania z uszkodzonego pojazdu z tego względu, że na pierwszy rzut oka niewielkie uszkodzenia pojazdu przygotowanego do naprawy mogą okazać się większe i doprowadzić do zwiększenia zakresu uszkodzeń, a także skutkować niebezpieczeństwem w ruchu drogowym przy korzystaniu z takiego pojazdu. Nadto, z punktu widzenia procesowego, tj. wykazania zakresu szkody, istnieje ryzyko w przypadku korzystania z uszkodzonego pojazdu, kolejnej kolizji, która mogłaby utrudnić albo wręcz uniemożliwić określenie zakresu powstałej pierwotnie szkody, a w konsekwencji jej usunięcie.

Przypomnieć należy, że opinia biegłego zgodnie z art. 278 k.p.c. służy stworzeniu sądowi możliwość prawidłowej oceny materiału procesowego w wypadkach, kiedy ocena

ta wymaga wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 k.p.c. (a więc wiedzy wykraczającej poza objętą zakresem wiedzy ogólnej - powszechnej). Tymczasem kwestie poruszone powyżej niewątpliwie leżą poza zakresem wiedzy specjalnej biegłego.

Z tego względu, w ocenie Sądu odwoławczego bezzasadnym byłoby uznanie, że bezpośrednio po kolizji pojazd uszkodzowanego, ze względu na zakres uszkodzeń pozwalających na korzystanie z niego, winien być przez niego użytkowany w warunkach ruchu drogowego.

Zasadnie zatem Sąd I instancji uznał, że na skutek przelewu wierzytelności przez uszkodzowanego, powodowi przysługuje odszkodowanie z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 3.585 zł przy uwzględnieniu stawki dziennej najmu 175 zł za 21 dni oraz dokonanej w wyniku postępowania likwidacyjnego wypłaty 90 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 600,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, która została ustalona zgodnie z § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804).